

Əbədiyaşarlığı ilə bəşər tarixinə daxil olmuş Heydər Əliyev müasir müstəqil dövlətçilik tariximizin banisidir

Çox əsrlik milli dövlətçilik, müstəqillik tarixinə malik olan Azərbaycan xalqının Dünya azərbaycanlılarının türk dünyasının, dünya xalqlarının, bütövlükdə bəşəriyyət tarixində ayrı-ayrı tarixi şəxsiyyətlər, siyasi liderlər, dövlət xadimləri, milli azadlıq hərəkatlarının, inqilabi hərəkatlarının, dövlət çevrilişlərini həyata keçirən inqilabçılar, öndə gedən şəxsiyyətlər, hərbi-siyasi xadimlər mövcud olmuşdur.

XX əsrin əvvəllərində çar rusiyasında baş vermiş ictimai-siyasi proseslərin, inqilabçıların nəticəsi olaraq Azərbaycan xalqı şərqdə ilk olaraq müstəqilliyini əldə etdi. Dövlət atributlarını, dövlət strukturlarını formalaşdırdı. 1918-1920-ci illərdə mövcud olmuş AXC sovet rusiyasında gedən siyasi proseslərin, sovetləşmənin totalitar kommunist rejiminin bərqərar olması ilə əlaqədar AXC rəhbərlərinin sərişsizliyinin nəticəsində süquta uğradı. Azərbaycan müstəqilliyini qoruyub saxlaya bilmədi.

XX əsrin son on illiyində isə sovet imperiyasının, totalitar kommunist rejiminin süquta uğramasının SSRİ-nin dağılmasının nəticəsi olaraq 1991-ci il 18 oktyabr tarixində Azərbaycan yenidən müstəqilliyinə qovuşdu. Müstəqil dövlətçilik tariximizdə mövcud olmuş tarixi şəxsiyyətlərin müstəqil dövlət qurmaq, müstəqilliyi qoruyub möhkəmləndirmək, qüdrətli dövlətə çevirmək, xalqın hakimiyyətini bərqərar etmək baxımından yanaşsaq, müqəssədi təhlillər, siyasi qiymətləndirmə apararsaq görərik ki, haqiqətən Heydər Əliyevə bənzəri olan ikinci bir tarixi şəxsiyyətə rast gələ bilmirik.

Siyasi varis onun siyasətini davamçı olaraq XXI əsrin ilk illərindən müdrik rəhbərimizin şah əsəri olan Azərbaycan dövlətinin XXI əsrin ortalarına doğru hər tərəfli inkişaf etdirərək cənubi Qafqazın, regionun və dünyanın lider dövlətinə çevirmiş, 2003-cü ildən ümumi rəyi və dəstəyi ilə hər bir azərbaycanlının prezidenti olaraq həyata keçirdiyi uğurlu, məqsədyönlü işgahın müəssisəsinin, 1993-cü ilin 15 iyunundan-Qurtuluş günündən həyata keçirilmiş şəkilə keçirilən Heydər Əliyev siyasətini "xalq-Heydər, Heydər-xalq" fəlsəfəsinin davamı olaraq ən yüksək zirvələrə fəth etmiş. İqtidar-xalq-ordu birliyinə vəhdətini nəticəsi olaraq 44 günlük vətən müharibəsində 30 ildən artıq bir müddətə işğal altında olan torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə nail olmuş, dünyanın hərbi siyasi diplomatiyasına, informasiya müharibəsi tarixinə yeniliklər gətirmiş xalqımızın milli qəhrəmanı, vətən müharibəsi qəhrəmanı, dünyanın qəbul etdiyi və məsləhətçisi, dünyəvi siyasi xadimi, XXI əsrin ən böyük tarixi şəxsiyyəti prezident cənab İlham Əliyev ulu öndərinin davamçısı olaraq bənzəri olmayan siyasi xadim səviyyəsinə yüksəlmişdir.

XX əsrin hərəkət tarixi şəxsiyyəti Azərbaycanın müstəqilliyə qovuşması, müstəqilliyinin qorunub möhkəmləndirilməsi, ərazi bütövlüyünün, suverenliyimizin təmin edilməsi xalq hakimiyyətinin bərqərar etmək üçün xalqımıza bəxş edib.

Man, hələ 2003-cü il 5 fevral tarixində bu məsələ barəsində, yəni cənab İlham Əliyevin böyük siyasətə hazır olan tarixi şəxsiyyət olaraq XXI əsrin birinci yarısından Azərbaycanı işıqlı, nurlu sabahlara doğru apara biləcəyini dəstəkləmişdir.

Müasir, müstəqil dövlətçilik tariximizin banisi, Azərbaycan adlı şah əsərinin müəllifi və baş memarı Heydər Əliyev XX əsrin ikinci yarısından başlayaraq 60 illik siyasi dövlət fəaliyyətinin nəticəsi olaraq müasir tariximizdə, türk dünyasının bəşəriyyətinə tarixinə bənzəri olmayan dünyəvi siyasi xadim, tarixi şəxsiyyət, uzaqgörən müdrik dövlət xadimi, fəlsəfi, pragmatik düşüncə tərzinə malik olan, hər bir ictimai-siyasi prosesləri, dünyada baş verən hadisələri və baş verə biləcək hadisələri və həmin hadisələrin nəticələri barəsində əvvəlcədən proqnoz qiymətləndirmə, fikir bildirmək bacarığına malik olan beynəlxalq diplomatiya qaydalarını, dünya siyasətini, iqtisadiyyatın dərinliklərini bilən və istiqamət verən, öndəmə sülhə, qardaşlığa, dostluğa, əmin-amanlığa, dövlətlərarası, xalqlararası münasir-

bələrin beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinə uyğun olaraq tənzimlənməsinə xidmət edən siyasi liderdir. Totalitar kommunist rejimi şəraitində əsas vəzifəsi kommunist rejiminə xidmət etmək, sovr dövlətinin maraqlarına xidmət etmək olduğu halda müasir müstəqil dövlətimizin əsaslarını DTK-da işlədiyi illərdən qurub-yaratmağa başlamışdır, yəni 1952-ci illərdən milliləşdirmə, aazərbaycanlılaşdırma siyasətini həyata keçirməklə, milli müstəqillik, milli oyanış meyillərinin inkişafına, formalaşmasına zəmin yaratmaqla, demokratik fikirlər, müasir dövrümüzün tələblərinə cavab verən əsərlər yazan şair və yazıçılarımızı qorumaqla, SSRİ DTK-dan düşməne satılmış satqın kimi təqdim edilmiş Mehdi Hüseynzadənin II dünya müharibəsində qəhrəmanlıq, cəsurlik, igidlik göstərməsinə və nəticə etibarilə ona 1957-ci il 14 aprel tarixində SSRİ Ali Sovetinin sədri Voroşilovun fərmanı ilə "Sovet İttifaqı Qəhrəmanı" adı verməklə, xalqımızın qəhrəmanlıq tarixinə yeniliklər bəxş etməklə sovet azərbaycanına rəhbərliyi dövründə müasir, müstəqil dövlətimizin əsaslarını, iqtisadi sosial bazasını qurub-yaratmaqla, hərbi quruculuğa, təhsilimizə, kadr potensialının genişlənməsinə xüsusi diqqət yetirməklə, fəaliyyətinin Kreml dövründə iqtisadi qüdrətimizi daha da yüksəltməklə, həyatın siyasi təziqlər, mənbəvi repressiyaları illərində öz xalqı ilə həmrəy olduğunu 20 yanvar 1990-cı il faciəsinə etiraz səsinə dünyaya çatdırmaqla, həyatın Naxçıvan dövründə-1991-ci ildə müstəqilliyimizin siyasi əsaslarını qurub-yaratmaqla Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 3 rəngli bayrağını dövlət bayrağı, dövlət himnini, gerbinin müstəqil Azərbaycanın dövlət atributu olaraq qəbul etməklə, kommunist partiyasının sıralarını tökd etməklə dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə yaratmaqla, "xalq-Heydər, Heydər-xalq" fəlsəfəsinin nəticəsi olaraq xalqımızın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gəlməklə müasir, müstəqil, demokratik, hüquqi, dünyəvi Azərbaycan Respublikasını dünyəvi dövlətə çevirməklə müstəqilliyini əbədi və dönməz edərək cənab İlham Əliyevi özünün tarixi varisi etməklə bəşəriyyət tarixinə bənzəri olmayan siyasi xadim olaraq daxil olmuşdur.

Ulu öndərimiz, dövlətimizin qurucusu və banisi Heydər Əliyev əbədiyaşarlığı ilə xalqımızın, türk dünyasının tarixinə əbədi daxil olmuşdur. Azərbaycan xalqı müdrik rəhbərimizin düşüncəsinin böyüklüyünü respublikamıza rəhbərlik etdiyi otuz ildən artıq bir dövrdə daim hiss etmiş və bu gün də həmin illərin davamı olaraq Heydər Əliyev siyasi kəusu İlham Əliyev tərəfindən uğurla inkişaf etdirilir.

Bənzərsiz dünyəvi siyasi xadim, əbədiyaşar müdrik rəhbərimiz, müasir, müstəqil dövlətçilik tariximizin banisi, Qurtuluş dahisi ümummilli lider, Azərbaycan adlı şah əsərinin müəllifi və baş memarı, müasir, müstəqil, diplomatik dünyəvi Azərbaycan dövlətinin qurucusu və banisi, müasir dövlətimizin totalitar kommunist rejimi şəraitində hələ DTK-da işləyərkən 1952-ci illərdə bu orqanda milliləşdirmə, aazərbaycanlılaşdırma siyasətini apararaq, diplomatik fikrin, milli oyanışın, müstəqillik meyillərinin formalaşmasına, oyanmasına zəmin yaratmaqla, xalqımızın qəhrəmanlıq tarixini zənginləşdirməklə, diplomatik fikirlər müasir dövr üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edən şair və yazıçılarımızı xilas etməklə başlamış, XX əsrin ikinci yarısından etibarən bu gün-

müzi görür və hiss edirmiş kimi müstəqil dövlət quruculuğuna başlamış və XXI əsrin ilk illərindən etibarən Azərbaycan adlı şah əsərinə xalqımıza bəxş etmiş müstəqil dövlətimizin qurucusu və banisi Əlirza oğlu Əliyev 1923-cü il mayın 10-da Naxçıvan şəhərində anadan olmuşdur. O, 1939-cu ildə Naxçıvan Pedaqoji Texnikumunu bitirmiş, sonra Azərbaycan Sənaye İnstitutunun (indiki Neft Akademiyası) memarlıq fakultəsində oxumuş, başlanan müharibə onun təhsilini yarımcıq qoymuşdur. 1941-1944-cü illərdə Naxçıvanda Xalq Daxili İşlər Komissarlığında və Xalq Komissarları Sovetində məsul vəzifələrdə çalışan Heydər Əliyev 1944-cü ildən Dövlət Təhlükəsizlik orqanlarında işə göndərilmişdir.

Heydər Əliyev 1964-cü ildə Azərbaycan SSRİ Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinin müavini, 1967-ci ildən isə sədri vəzifələrində işləmiş, general-mayor rütbəsinə yüksəlmişdir. Həmin illərdə Leninqrad (indiki Sankt Peterburg) şəhərində xüsusi ali təhsil almış, 1957-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakultəsini bitirmişdir. Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin 1969-cu il iyul plenumunda Heydər Əliyev Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi seçilərək respublikanın rəhbəri kimi qaynar fəaliyyət dövrünə qədəm qoymuşdur.

1982-ci ildə Sov.İKP MK Siyasi Bürosuna üzv seçilən Heydər Əliyev həmin ildən SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin edilmiş və SSRİ-nin rəhbərlərindən biri olmuşdur. Dünya dövlətlərinin böyük siyasi liderlərini qeyd-şərtsiz yüksək siyasətçi kimi qəbul etdiyi Heydər Əliyev 1987-ci ilin oktyabrında SSRİ-nin üzvü olaraq rəhbəri Mixail Qorbaçovun yeritdiyi siyasi xəttə etiraz əlaməti olaraq tutduğu vəzifələrindən istefa vermişdir.

Heydər Əliyev xalqın taleyüklü məsələləri ilə bağlı tərəddüd etmədən, hətta bütün həyatını həsr etdiyi siyasi fəaliyyət və karyerasından belə keçməyə hazır olduğunu 1990-cı ilin 20 yanvarında sovet qoşunlarının Bakıda törətdiyi qanlı faciənin ertəsi günü bir daha sübut etmişdi. Həyatın təhlükəsiz olduğunu bilən də, özünəməxsus cəsarət və qətiyyət nümayiş etdirərək Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində boyanatla çıxış edərək xalqımıza qarşı törədilən cinayətin təşkilatçıları işə etdi, onların cəzalandırılmasını tələblə bildirdi.

Heydər Əliyev 1991-ci ildə Dağlıq Qarabağda yaranmış kəskin münaqişəli vəziyyətə bağlı SSRİ rəhbərliyinin ikizlül və mənfur siyasətinə etiraz əlaməti olaraq Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası sıralarını tökd etmişdi.

1990-cı ilin iyulunda Azərbaycanca qayıdan Heydər Əliyev əvvəlcə Bakıda, sonra Naxçıvanda yaşadı. Azərbaycan Ali Sovetində deputat seçildi. 1991-1993-cü illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri, Azərbaycan Ali Soveti sədrinin müavini olan Heydər Əliyev 1992-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının əsasını qoydu və partiyanın sədri seçildi. Xalqımızın taleyinin bütün çətin dönmələrində olduğu kimi, bu dəfə də öz müdrikliyini sübut etdi. 1993-cü ilin may-iyun aylarında hökumət böhranları kəskinləşəndə, vətəndaş müharibəsi və müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsi yarananda Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevin hakimiyyətə gətirilməsi tələbiylə ayağa

qalxdı.

1993-cü ilin iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçilən Heydər Əliyev, iyunun 24-də Azərbaycan Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başladı. Azərbaycan milli qurtuluşu qovuşdu, təhlükənin bir addımlığından Heydər Əliyevin dövlətçilik təcrübəsi sayəsində döndə bildik.

1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi nəticəsində Heydər Əliyev Azərbaycan prezidenti seçildi. Özünün dəfələrlə Azərbaycan xalqı ilə görüşlərində qeyd etdiyi kimi, həttə dünya səviyyəli böyük bir siyasi xadim üçün belə çox ağır, lakin şəərəli yeni rəhbərlik dövrü başladı.

Yaxın tariximiz sübut etdi ki, Heydər Əliyev növbəti Azərbaycanın bu ağır dövründə qarşı duran ziddiyyətli və mürəkkəb vəzifələrin öhdəsindən gələ bildi. Hətta xaos və daxili çəkişmələr ləğv edildi, iqtisadi və mədəni yüksəliş başladı. Xalq 1998-ci ildə yenidən Heydər Əliyevi Azərbaycan Respublikasının prezidenti seçməklə, onun arxasında olduğunu ortaya qoydu. Daha geniş miqyaslı layihələr, sosial proqramlar, mədəni tədbirlər hazırlanıb həyata keçirməyə start verildi. Lakin bütün bunların bünövrəsi hələ 1969-cu ildən Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi və siyasi müdrikliyi sayəsində qoyulmuşdu.

Bir Azərbaycan vətəndaşı olaraq bir anlığa düşünsək ki, biz artıq müasir tariximizin ən şərəfli səhifələrindən birinə çevrilmiş Heydər Əliyevin çox şəxəli fəaliyyətində hansı istiqamət daha çox diqqətə layiqdir. Yəqin ki, bütün istiqamətlər deməylik. Bu istiqamətlərin ana xətti isə xalqın təmənnəsiz xidmətinə birləşirdi-müstəqil dövlət quruculuğuna yönəlirdi.

SSRİ dönəmində Azərbaycana rəhbərlik edərkən Heydər Əliyev əsas fəaliyyəti, əlbəttə daxili siyasət istiqamətində qurdu. Azərbaycan xalq təsərrüfatının bütün sahələrinin sabit və davamlı inkişafını təmin etdi. Digər müttəfiq respublikalarla müqayisədə Azərbaycan 1969-1982-ci illərdə həyatının bütün sahələrində daha çox uğurlar qazandı. Respublikanın iqtisadi potensialı artdı, yeni sənaye sahələri yaradıldı, təhsil və səhiyyə sahəsində elmi-praktik layihələr həyata keçirildi. Bu dövrdə Heydər Əliyevin bilavasitə adı ilə bağlı olan 250-dən çox zavod, fabriki, istehsal xətləri istifadəyə verilmiş, 630 min yeni iş yeri açılmışdır.

1975-ci ildə Heydər Əliyev Bakıda Məişət Kondisionerləri zavodunun tikilməsinə nail oldu. Minlərlə məktəb, xəstəxana, kitabxana, klub və istirahət evi tikildi. Bakı, Sumqayıt, Gəncə şəhərləri böyüdü, tikinti böyük vüsət aldı. Badamdar, Həvsan, Əhmədli, Günəşli kimi geniş yaşayış massivləri salındı.

Böyük siyasi uzaqgörənliklə Heydər Əliyev Dağlıq Qarabağın inkişafını diqqətə saxlayır, bu bölgənin iqtisadiyyatın canlandırılmasına xüsusi fikir verir. Məhz bu ağıllı siyasətin nəticəsi olaraq ermənilərin 1977-ci ildə Dağlıq Qarabağ məsələsinə yenidən qaldırmaq cəhdlərini qarşısı alındı. Erməni fitnəkarlığı Kəlbəcərdə puça çıxdı. Kəlbəcərdə yeni "Müğan yolu" çəkildi.

Neftin Azərbaycan iqtisadiyyatı və bütövlükdə respublikanın yaşam varlığı üçün çox əhəmiyyətli olduğunu həmişə dəfələrlə qeyd edən Heydər Əliyev neft zavodlarının yenidən qurulması, yeni zavodların və mədənlərin yaradılması, dəndəzə neft çıxarılması sahəsində çox böyük işlər gördü. Dorin Doniz Özlüləri zavodu və Cənubi Qafqazda ən iri Poladotkəm zavodu tikildi. Neft-maşınqayərmə sahəsində Azərbaycan ABŞ-dən sonra dünyada ikinci yərə çıxdı. Qroznı-Bakı neft kəməri istifadəyə verildi. Digər sənaye sahələri inkişaf etdirildi. Bakıda "Ulduz" elektrik çirayqayırma, "Ozon", Sumqayıtda Məişət Kompresor zavodları tikildi. Tərtər, Şəmkir, Naxçıvanda Araz Su Elektrik Stansiyaları işə salındı, Azərbaycan enerji müstəqilliyi təmin olundu.

(Ardı var)

Dəmir QURBANLI

